

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1520205361
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1520205361.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Táne Šefčíkovej, vo veci oprávnenej na výživné: A. B., narodená XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom C. XX, D., zastúpená splnomocnencom: C. E. D., narodený XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom F. XX, D., proti povinnému platiť výživné: C. B., narodený XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom C. C. XX, G., zastúpený splnomocnencom: Mgr. Matej Krajči, PhD., advokát, so sídlom Záhradnícka 51, Bratislava, o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní povinného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V č.k. 60Pc/12/2020-133 zo dňa 24.06.2021, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom č.k. 60Pc/12/2020-133 zo dňa 24.06.2021 zvýšil výživné povinného k plnoletej A. B., narodenej XX.XX.XXXX zo sumy 170 eur na sumu 250 eur mesačne od 24.09.2020, so splatnosťou vždy do 15. dňa príslušného kalendárneho mesiaca vopred k rukám oprávnenej (výrok I.). Zročné výživné za obdobie od 24.09.2020 do 30.06.2021 vo výške 778 eur povolil povinnému splácať v mesačných splátkach po 20 eur, so splatnosťou vždy do 15. dňa príslušného kalendárneho mesiaca spolu s bežným výživným vopred k rukám oprávnenej pod stratou výhody splátok (výrok II.). Zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V č.k. 20P 251/2015-134 zo dňa 23.08.2016 v časti výživného na oprávnenú (výrok III.). Návrh oprávnenej vo zvyšku zamietol (výrok IV.). O trovách rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok V.).

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z., zákon o rodine (ďalej len „ZoR“), vecne tým, že návrh oprávnenej na zvýšenie výživného je z časti dôvodný.

3. Súd prvej inštancie uviedol, že oprávnená navrhuje zvýšiť výživné zo 170 eur na 300 eur mesačne počnúc 24.09.2020 z dôvodu zvýšenia sumy výdavkov spojených so štúdiom na vysokej škole. Povinný vyjadril nesúhlas s návrhom. V rámci mimosúdnych rokovaní s matkou oprávnenej bol spočiatku ochotný zvýšiť výživné o 60 eur. Naposledy o výške výživného na oprávnenú rozhodol Okresný súd Bratislava V rozsudkom č.k. 20P 251/2015-134 zo dňa 23.08.2016, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, ktorou sa povinný zaviazal od 01.11.2015 platiť výživné na oprávnenú v sume 170 eur mesačne. Povinný mal v danom čase dve vyživovacie povinnosti. Jeho príjem bol vo výške 882,71 eur. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č.k. 20P 252/2020-183 zo dňa 15.06.2021 vyplýva, že súd prvej inštancie zvýšil výživné povinného k maloletej H., narodenej XX.XX.XXXX na sumu 200 eur mesačne. Oprávnená v akademickom roku 2020/2021 začala štúdium na Vysokej škole ekonómie a manažmentu verejnej

správy. Žije s priateľom. Odôvodnené výdavky oprávnenej súd prvej inštancie ustálil na sumu 505 eur mesačne, a tieto sú tvorené nasledovnými položkami: bývanie 87 eur, strava 200 eur, oblečenie/obuv 50 eur, drogéria 40 eur, škola 50 eur, lieky a vitamíny 15 eur, voľný čas 30 eur, telefón 20 eur, doprava 13 eur. Povinný začal v roku 2018 podnikáť prostredníctvom spoločnosti C. E., G. (ďalej len „Spoločnosť“), čím sa mu podľa súdu prvej inštancie zvýšil príjem popri príjmu zo závislej činnosti v priemernej sume 1.262,02 eur, na sumu 1.752 eur mesačne. Mesačné výdavky povinný vyčíslil na sumu 1.520 eur. Žije v spoločnej domácnosti s manželkou a synom B., narodeným XX.XX.XXXX. Manželka povinného do mája 2021 poberala rodičovský príspevok a prídavky na dieťa v sume 395 eur mesačne. Dňa 27.05.2021 sa stala spoločníčkou Spoločnosti. Matka oprávnenej má priemerný čistý mesačný príjem v sume 901,73 eur a poskytuje oprávnenej výživné v sume 350 eur mesačne. Oprávnenej prispieva aj občasnými nákupmi. Spolu s manželom jej uhrádzajú väčšie výdavky (dioptrické okuliare v sume 250 eur, notebook s príslušenstvom v sume 600 eur, PCR test v sume 70 eur, vodičský preukaz v sume 600 eur, veci na stužkovú a pod.).

4. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že v danom prípade je návrh čiastočne dôvodný. Skonštatoval zmenu pomerov na strane oprávnenej, ktorá v akademickom roku 2020/2021 začala študovať na Vysokej škole ekonómie a manažmentu verejnej správy. Povinný by sa mal podieľať na úhrade jej výdavkov v celkovej sume 505 eur približne v jednej polovici, teda v sume 250 eur mesačne. Súd prvej inštancie pri určení výšky výživného zohľadnil zmenu pomerov aj na strane povinného, ktorý sa oženil a pribudla mu vyživovacia povinnosť. Zohľadnil tiež, že povinný iným spôsobom ako určeným výživným neprispieva oprávnenej na jej výživu. Výživné vo výške 250 eur mesačne percentuálne predstavuje 15 % z príjmu povinného, teda je na úrovni pod dolnou hranicou rozpätia pre určenie výšky výživného (20-30 %). Vo zvyšku návrh zamietol, keďže presahoval zistené možnosti povinného, ako aj odôvodnené potreby oprávnenej. Súd prvej inštancie vypočítal zročné výživné za obdobie od podania návrhu do konca mesiaca, v ktorom rozhodol, pričom sumu zročného výživného vo výške 778 eur povolil povinnému splácať v splátkach až do zaplatenia podľa § 232 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

5. Proti rozsudku voči výroku I., ktorým súd prvej inštancie zvýšil výživné v rozsahu 80 eur mesačne od podania návrhu do právoplatnosti rozsudku, ďalej v rozsahu 50 eur mesačne od právoplatnosti rozsudku a voči súvisiacemu výroku II. o zročnom výživnom podal v zákonnej lehote odvolanie povinný, a to z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 zákona č. 161/2015 Z.z., Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“). Z obsahu odvolania je tiež možné vyvodit', že povinný namietal aj to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), rozhodoval vylúčený sudca (§ 365 ods. 1 písm. c) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Povinný čiastočne súhlasil so zvýšením výživného na sumu 200 eur od právoplatnosti rozsudku. Namietal zvýšenie na sumu 250 eur, pretože súd prvej inštancie nesprávne ustálil jeho príjem, a tým aj jeho možnosti a schopnosti, keďže nesprávne vyhodnotil hospodárske výsledky Spoločnosti a do príjmu zahrnul benefity údajne poskytované Spoločnosťou povinnému vo forme možnosti užívať firemné osobné motorové vozidlo zn. Ford Ranger pre osobnú potrebu. Nebol daný zákonný dôvod na to, aby súd prvej inštancie vychádzal z potenciality jeho príjmu, keď svoje príjmy zo závislej činnosti i z podnikania Spoločnosti riadne vydokladoval. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal príjmovými a majetkovými možnosťami matky a jej manžela, pričom podľa vyjadrení oprávnenej jej matka mala prispievať na výživu sumou 350 eur mesačne, z toho 200 eur vo forme stravných lístkov. Povinný v priebehu konania vzniesol námietku zaujatosti, keďže matka oprávnenej bola zamestnankyňou súdu prvej inštancie. Navyše v konaní ju zastupoval jej súčasný manžel, ktorý bol sudcom súdu prvej inštancie, ktorý rozhodoval. Povinný mal teda dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudcov súdu prvej inštancie spravodlivo a objektívne rozhodnúť vo veci. Oprávnená nadhodnotila svoje výdavky, ktoré ani neprekázala. Povinný namietal položku na bývanie v sume 130 eur, oblečenie v sume 100 eur, drogériu v sume 40 eur, školské potreby v sume 100 eur, zdravotnú starostlivosť v sume 25 eur. Oprávnená mala možnosť bývať naďalej s matkou, čím by výdavok na bývanie predstavoval sumu 87,50 eur. Povinný teda považoval za odôvodnené výdavky na bývanie v sume 87,50 eur, stravu v sume 150 eur, oblečenie v sume 40 eur, drogériu v sume 20 eur, školské potreby v sume 50 eur, zdravotnú starostlivosť v sume 15 eur, voľný čas v sume 30 eur, telefón v sume 20 eur, dopravu v sume 13 eur, spolu 425,50 eur mesačne. Povinnému nie je zrejmé, na základe akých skutočností

súd prvej inštancie dospel k záveru, že nevyhnutné mesačné výdavky oprávnenej predstavovali čiastku 505 eur a na základe akých skutočností skonštatoval, že povinný nenamietal výdavky na stravu v sume 200 Eur mesačne. Súd prvej inštancie pritom v priebehu konania ani neuviedol, na ktoré výdavky prihliadne. Namietal, že nebola dodržaná zásada rovnosti zbraní, a teda, aby každej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Súd prvej inštancie nezohľadnil možnosti a schopnosti oprávnenej si privyrobiť, pričom sama priznala, že pravidelne vykonávala brigádnickú činnosť s príjmom 200 eur mesačne. Je potrebné teda skúmať, či celkový príjem oprávnenej nebol vyšší ako príjem povinného, a teda či určené výživné nie je v rozpore s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie napriek tomu nezisťoval a následne nevyhodnotil príjmy oprávnenej. Životná úroveň rodiča je podľa povinného primárnym kritériom určenia výšky výživného. Výška výdavkov na dieťa je až sekundárna. Nesprávny je preto záver súdu prvej inštancie, že pri posudzovaní odôvodnených potrieb sa vychádza z toho, že výživné nie je možné zužovať len na poskytovanie stravy, ale ide o úhradu všetkých osobných potrieb. Súd prvej inštancie nezohľadnil životnú úroveň povinného, ktorému po úhrade výživného, vrátane zročného výživného, zostane čiastka 770 eur mesačne. Na druhej strane, príjem oprávnenej je aktuálne vo výške 820 eur. Súd prvej inštancie síce vychádzal zo zaužívanej súdnej praxe, keď určil výživné v rozpätí 20-30% z príjmu povinného rodiča, tento však nesprávne ustálil, a tak ho zaťažil v rozsahu až 39%, neprihliadajúc na vyživovaciu povinnosť povinného voči mal. B.. Súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil hospodárske výsledky Spoločnosti ako príjmy povinného, keď spoločnosť má vlastnú právnu subjektivitu. Nie je zrejmé, z čoho má vyplývať záver, že Spoločnosť mala v roku 2020 nerozdelený zisk v sume 2.977,35 eur. Ak Spoločnosť mala v roku 2018 účtovný zisk 1.324,93 eur, v roku 2019 1.652,42 eur a v roku 2020 účtovnú stratu v sume 1.857,09 eur, potom nerozdelený zisk Spoločnosti nemohol byť 2.977,35 eur, ale po uhradení účtovnej straty z roku 2020 reálne v sume 1.120,26 eur, pričom ide o nerozdelený zisk Spoločnosti za obdobie predchádzajúcich troch účtovných rokov a nie o nerozdelený zisk z roku 2020, kde Spoločnosť dosiahla stratu. Súd prvej inštancie tak nesprávne započítal sumu 250 eur ako príjem povinného. Valné zhromaždenie Spoločnosti rozhodlo o úhrade straty za rok 2020 zo zisku za roky 2018 a 2019. Po úhrade straty, 5% do rezervného fondu a 7% ako daň z dividend by čistý príjem povinného predstavoval čiastku 990 eur, teda 27,50 eur mesačne. Vzhľadom na zhoršenú ekonomickú situáciu v dôsledku pandémie následne nedošlo k vyplateniu zisku. Povinnému nie je zrejmé, z čoho súd prvej inštancie vyvodil záver, že firemné motorové vozidlo zn. Ford Ranger používal na osobnú potrebu a súdom určená časť potencionálneho príjmu v sume 240 eur vychádzajúca z premisy nájomného vzťahu k vozidlu je nesprávna. Tiež nie je zrejmé, prečo súd prvej inštancie nezohľadnil napríklad vozidlo zn. Fabia. Rozhodnutie povinný považuje za nezrozumiteľné, zmätočné a nezákonné. Súhlasí so zvýšením výživného, zohľadňujúc aj zmenu pomerov na strane povinného a životnú úroveň oprávnenej, na sumu 200 eur mesačne. Priložil potvrdenie spoločnosti MK-EKO PARTNER, s.r.o. o tom, že valné zhromaždenie nerozhodlo o rozdelení zisku za roky 2018 a 2019 a účtovnú závierku spoločnosti C. E., G. za rok 2019 a 2020.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu oprávnená namietala vyjadrenia povinného o tom, že jeho jediným príjmom bol príjem zo závislej činnosti, keďže ako jediný konateľ a spoločník Spoločnosti bol poberateľom konečných výhod. K námietke zaujatosti sudcov súdu prvého stupňa sa oprávnená pripojila, ale nemôže za nečinnosť povinného, ktorý námietku podal po zákonnej lehote, a stala sa tak neúčinnou. Pokiaľ by Spoločnosť neprodukovala žiadne zisky, prečo by povinný Spoločnosť stále „živil“, keď je tam umŕtvený nevyužitý kapitál, a to hodnota sanitky a leasingové splátky na ďalšie dve autá, ktoré prostriedky by povinný mohol použiť na výživné.

7. Povinný vo svojom následnom vyjadrení zdôraznil, že príjmy Spoločnosti nie sú príjmami povinného. O nakladaní so ziskom rozhoduje valné zhromaždenie spoločnosti, a to až po doplnení rezervného fondu, úhrade straty, pričom podiel na zisku spoločníka podlieha dani z príjmov. Spoločnosť je sebestačná a nevyžaduje dotovanie zo strany povinného. Pokiaľ by Spoločnosť nemala k dispozícii motorové vozidlá, nemohla by riadne zabezpečiť predmet svojej činnosti, v dôsledku čoho by potom neprodukovala ani potrebné výnosy. Nie je preto na mieste úvaha o tom, že ak by Spoločnosť nemala motorové vozidlá, na ktoré platí leasing, mohli by byť tieto peniaze použité na výživné, nemohli, pretože Spoločnosť by ich nezarobila.

8. Krajský súd v Trnave, ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

9. Predmetom konania je návrh oprávnenej na zvýšenie vyživovacej povinnosti povinného zo 170 eur na 300 eur mesačne.

10. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie dôvodnosti odvolania povinného voči rozsudku súdu prvej inštancie o zvýšení výživného v rozsahu 80 eur mesačne od podania návrhu, t.j. od 24.09.2020 do právoplatnosti rozsudku a v rozsahu 50 eur mesačne od právoplatnosti rozsudku, keďže povinný súhlasil so zvýšením zo 170 eur na 200 eur mesačne od právoplatnosti rozsudku.

11. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie námietky nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne.

13. Podľa § 62 ods. 1 až 5 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

14. Podľa § 63 ods. 1 a 2 ZoR, rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval.

15. Podľa § 75 ods. 1 a 2 ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

16. Podľa § 78 ods. 1 ZoR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

17. Podľa § 78 ods. 3 ZoR, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

18. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

19. Zmenu pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine možno definovať ako stav odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúci pri predchádzajúcom rozhodovaní. Zásadne musí ísť o zmenu závažnejšieho charakteru, teda o zmenu podstatnú a trvalú. Ak je pred súdom takáto zmena pomerov preukázaná, či na strane oprávnených detí alebo povinných rodičov, je opodstatnený záver súdu pre zvýšenie výživného, resp. zníženie výživného. V danom prípade nebolo sporné, že od posledného rozhodovania o výživnom vo vzťahu k oprávnenej nastala zmena pomerov na strane oprávnenej odôvodňujúca zvýšenie vyživovacej povinnosti. Povinný ale spochybnil nestrannosť súdu prvej inštancie a jeho závery, ktorými dospel k zvýšeniu výživného o 80 eur.

20. S námietkou povinného, že vo veci rozhodoval zaujatý sudca sa už vysporiadal nadriadený súd tak, že na ňu neprihliadol, keďže bola podaná po zákonnej lehote (č.l. 30). K námietke, že oprávnenú zastupoval v konaní manžel matky oprávnenej, ktorý je sudcom súdu prvej inštancie, odvolací súd uvádza, že ustanovenia o možnosti vylúčenia z prejednávania a rozhodnutia vecí sa týkajú výlučne úradných osôb (§ 49 a nasl., 59 CSP) a nikomu nemožno brániť, aby sa dal zastúpiť zástupcom, ktorého si zvolí (89 ods. 1 prvá veta CSP). Podľa § 49 ods. 1 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti. Takýto sudca je podľa § 50 ods. 1 prvá veta CSP sám povinný oznámiť svoju zaujatosť predsedovi súdu. Súdna prax (uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. Zn. 7 Nc 53/2013, sp. zn. 7 Nc 1/2012, sp. zn. 7 Nc 35/2012, sp. zn. 1 Nc 9/2012, sp. zn. 1 Nc 8/2010 a iné) je jednotná v názore, že kolegiálny vzťah, ktorý neprekročí tomu zodpovedajúce medze, objektívne nezakladá dôvod pochybovať o nezaujatosti sudcu. Až v prípade, že by vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol tak charakter bližšieho priateľského, či úzkeho súkromného vzťahu, mohlo by ísť o okolnosť vzbudzujúcu pochybnosti o nezaujatosti. Keďže ani neboli tvrdené takéto okolnosti, niet dôvodu polemizovať o tom, že by vec prejednal či rozhodol vylúčený sudca. Predmetné námietky sú preto neopodstatnené.

21. K meritu veci odvolací súd považuje za potrebné v stručnosti vysvetliť východiská pri určovaní vyživovacej povinnosti, pretože podľa povinného, životná úroveň rodiča je primárnym kritériom určenia výšky výživného a výška výdavkov na dieťa je až sekundárna. Nesprávny je preto podľa povinného aj záver súdu prvej inštancie, že pri posudzovaní odôvodnených potrieb sa vychádza z toho, že výživné nie je možné zužovať len na poskytovanie stravy, ale ide o úhradu všetkých osobných potrieb.

22. S odkazom na zákonné ustanovenia citované vyššie je základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu (ktoré nie je schopné samo sa živiť) vyhodnotenie jeho výdavkov. Výdavky na dieťa predstavujú všetky náklady, potrebné na uspokojenie jeho potrieb. Iba základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť rodičov len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, je potrebné zohľadniť tiež náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky a pod. Práve pri posudzovaní otázky, čo sú zahrnie do oprávnených výdavkov na dieťa, sa najviac prejaví porovnanie životnej úrovne rodičov a dieťaťa. Avšak ani určenie výšky výživného na spotrebné výdavky dieťaťa nie je bezhraničné. Nemožno totiž priznať spotrebné mesačné výživné vo výške vyššej, než sú preukázané výdavky na dieťa, a to ani v prípade, ak to pomery rodiča povoľujú, preto úvaha povinného, že výška výdavkov na dieťa je až sekundárna neobstojí. Pokiaľ to majetkové pomery povinného dovoľujú môže súd v prípade plnoletého dieťaťa rozhodnúť, že konkrétna časť z celkovej sumy výživného je určená na tvorbu úspor. Východiská súdu prvej inštancie pri posudzovaní návrhu na zvýšenie vyživovacej povinnosti sú preto správne, keď primárne posúdil výdavky oprávnenej.

23. Povinný v odvolaní namietal záver súdu prvej inštancie, že odôvodnené mesačné výdavky oprávnenej predstavujú čiastku 505 eur, ktoré oprávnená ani nepreukázala. Podľa povinného je suma odôvodnených výdavkov oprávnenej v sume 425,50 eur mesačne.

24. K predmetnej odvolacej námietke je potrebné uviesť, že povinný ani v odvolacom konaní nespochybnil výdavky oprávnenej ustálené súdom prvej inštancie na školu (50 eur), lieky a vitamíny (15 eur), voľný čas (30 eur), telefón (20 eur) a dopravu (13 eur). Rovnako sa zhodol s hodnotením súdu prvej inštancie, keď za odôvodnený výdavok na bývanie považoval sumu 87 eur (odsek 33 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Za primerané výdavky oprávnenej na stravu povinný považoval čiastku 150 eur, oblečenie 40 eur a hygienu 20 eur mesačne. Súd prvej inštancie však akceptoval výdavky oprávnenej na stravu v sume 200 eur/približne 6 eur na deň, oblečenie/obuv v sume 50 eur a drogériu v sume 40 eur, čo zdôvodnil primeranosťou k veku oprávnenej, jej zdravotnému stavu, záujmom, oprávneným očakávaniam, ako aj jej potrebám v súvislosti so zmenou pomerov od posledného zvýšenia výživného (začatím štúdia na vysokej škole), a tieto nemožno ani podľa odvolacieho súdu s ohľadom na súdnu prax považovať za nadhodnotené. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že potreby dieťaťa v zásade rastú s pribúdajúcim vekom, teda čím je dieťa staršie, tým viac sa socializuje, rozširuje sa pole jeho aktivít a záujmov (pribúdajú školské a voľnočasové aktivity), a tým prirodzene narastajú aj výdavky dieťaťa na jeho výživu. Náklady na výživu vysokoškoláka sú preto v zásade vyššie než náklady na výživu žiaka základnej, či strednej školy. V konaní o určenie výživného v zásade nie je potrebné listinnými dôkazmi preukazovať ani vynaložené výdavky na také bežné výdavky ako je oblečenie, obuv, hygienu, stravu a pod., keďže nutnosť obstarávania takýchto základných existenčných potrieb je skutočnosť všeobecne súdu známa a navyše predloženie relevantných listinných dôkazov o týchto výdavkoch je prakticky nemožné, keď žiaden pokladničný blok o zaplatení nákupu nie je individualizovaný menom, ktorému je vec určená. Odvolací súd tiež poukazuje na skutočnosť, že výpočet výdavkov oprávnenej treba považovať nielen za neúplný, ale súčasne iba za orientačný, keďže netreba opomíňať aj ďalšie, a to jednorazové a nepredvídané výdavky, ktoré oprávnená aj špecifikovala vo svojom výsluchu na pojednávaní dňa 13.04.2021 (okuliare v sume 250 eur, notebook s príslušenstvom v sume 600 eur, PCR test v sume 70 eur, vodičský preukaz v sume 600 eur, veci na stužkovú a pod.). Preto výhradu povinného, že súd prvej inštancie mal vykonať v tomto smere dokazovanie, odvolací súd vyhodnotil ako nepodloženú a nevidel žiadny dôvod, pre ktorý by sa nemal stotožniť s výškou, v akej súd prvej inštancie ustálil odôvodnené potreby oprávnenej, keďže táto zodpovedá zistenému skutočnému stavu a aj podľa názoru odvolacieho súdu je výška jej odôvodnených pravidelných potrieb minimálne v sume 505 eur mesačne.

25. Po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa súd pristúpi k druhému kroku, ktorým je určenie miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Toto určenie závisí od viacerých faktorov na strane rodičov, a to zárobkových schopností a možností, majetkových pomerov, životnej úrovne, počtu vyživovacích povinností, plnení vyživovacej povinnosti osobnou starostlivosťou, starostlivosťou o domácnosť, ktorej je dieťa členom, vecnými plneniami nad rámec určený súdnym rozhodnutím. Nie je preto vylúčený záver, že výdavky oprávnenej sú vzhľadom na vyššie uvedené kritériá síce odôvodnené, ale faktory na strane povinného rodiča neumožňujú ho zaviazat' k úhrade 1 z ich celkového vyčíslenia tak, ako k veci pristúpil súd prvej inštancie. Odvolací súd sa preto vyjadrí k jednotlivým námietkam povinného, ktorými tvrdí, že súd prvej inštancie nezistil skutočný stav a nesprávne vyhodnotil jeho možnosti, schopnosti a životnú úroveň, čím sú jeho závery nezákonné a nesprávne.

26. Podľa povinného nebol daný zákonný dôvod na to, aby súd prvej inštancie vychádzal z potenciality jeho príjmu, keď svoje príjmy zo závislej činnosti i z podnikania Spoločnosti riadne vydokladoval. Súd prvej inštancie podľa povinného nesprávne vyhodnotil hospodárske výsledky Spoločnosti a do príjmu zahrnul benefity údajne poskytované Spoločnosťou povinnému vo forme možnosti užívať firemné osobné motorové vozidlo zn. Ford Ranger pre osobnú potrebu.

27. K predmetnej odvolacej námietke je potrebné uviesť, že z obsahu odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie vychádzal zo skutočného priemerného mesačného príjmu povinného zo závislej činnosti v sume 1.262,02 eur, ktorý povinný nenamietal, ďalej z nerozdeleného zisku Spoločnosti v roku 2020 v sume 250 eur/mesiac a z benefitu, ktorý spočíva v užívaní osobného vozidla v sume 240 eur/mesiac, čo predstavuje 1 z mesačnej leasingovej splátky. To znamená, že súd prvej inštancie vychádzal tiež z potencionálneho príjmu, ktorý mal povinný možnosť reálne dosiahnuť, keby ako jediný spoločník Spoločnosti bol pristúpil k rozhodnutiu o vyplatení zisku. Odvolací súd sa plne stotožňuje s úvahou súdu prvej inštancie, že v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným, v ktorej bol povinný jediným spoločníkom a konateľom, je aj nevyplatený zisk Spoločnosti jeho potenciálnym príjmom. Súd prvej inštancie správne vychádzal z účtovných dokladov Spoločnosti za rok 2020 (ktorý predchádza

vyhláseníu rozsudku), ktoré reflektujú nakumulovaný nerozdelený zisk Spoločnosti za rok 2018 a 2019. Obsahom spisu je aj daňové priznanie Spoločnosti za rok 2020, ktoré predložil povinný. Pokiaľ sa povinný odvoláva na účtovnú stratu za rok 2020 v sume 1.857,09 eur (t.j. výsledok hospodárenia pred zdanením a daň), táto vznikla odpočítaním (zo základu dane, ktorý predstavoval zisk v sume 2.217,06 eur) výdavkov (nákladov), ktoré neboli uznané, pretože nie sú daňovými výdavkami a súm, ktoré neboli zaplatené do konca zdaňovacieho obdobia (položka 130 a 140). Súd prvej inštancie ale vychádzal z nerozdeleného zisku, ktorý mohol byť použitý na výživné, ktoré má prednosť pred inými výdavkami. Pretože dôkaz o výdavku slúži pre stanovenie životnej úrovne, avšak nie ako dôkaz, že rodič nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby plnil primeranú vyživovaciu povinnosť voči svojmu dieťaťu.

28. V zmysle zákona je účelom podnikania dosahovanie zisku. Ak boli teda, aj podľa povinného, príjmy z podnikania Spoločnosti za rok 2020 nižšie ako výdavky, tieto výdavky boli vynaložené neúčelne a námietka oprávnenej v tomto smere je dôvodná. Odvolací súd už poukázal na skutočnosť, že časť výdavkov navyše ani nebola uznaná. Z tohto aspektu je súd povinný skúmať všetky daňové výdavky a po ich prehodnotení vyvodiť predpokladaný príjem, aký by bol povinný dosiahol, ak by iné než nevyhnutné výdavky nerealizoval. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že za príjem považoval 1 leasingovej splátky na jedno z vozidiel Spoločnosti (ktorej jediným spoločníkom a konateľom bol povinný), potom sú jeho závery v súlade s ustanovením 63 ods. 2 ZoR.

29. Námietka povinného, že oprávnená si zabezpečuje príjem formou brigád, považuje odvolací súd za neopodstatnenú, pretože v prvom rade sú rodičia povinní zabezpečiť výživu svojmu dieťaťu, ktoré sa pripravuje na budúce povolanie štúdiom na vysokej škole. „...ako študentka vysokej školy si môže brigádami privyrobiť vlastné finančné prostriedky, ale nie je prípustné, aby bola jej výživa odkázaná na ňu samotnú. Umocnene v prípade, keď má oboch rodičov spôsobilých pracovať a túto výživu jej zabezpečiť. Študent vysokej školy sa má prioritne venovať štúdiu a nemal by byť odkázaný zabezpečiť svoje existenčné potreby finančnými prostriedkami získanými vlastnou prácou. Samozrejme získaná prax počas vykonávania brigád, či prác spojených s predmetom štúdia môže byť pre mladého človeka prínosom, no zodpovednosť za výživu a uspokojovanie nevyhnutných potrieb študenta nemôže byť kladená na plecia študenta. Rodičia majú voči dieťaťu vyživovaciu povinnosť až do momentu, kedy je schopné sa samo živiť a nemôžu sa tejto povinnosti zbaviť len preto, že ich dieťa je spôsobilé vykonávať brigádnickú činnosť a privyrobiť si nejaké finančné prostriedky. V danom prípade zodpovedajú za výživu plnoletej K. obaja jej rodičia, ktorí sa na plnení nevyhnutných potrieb ich dieťaťa majú podieľať spoločne a v rovnakom rozsahu. K. nie je schopná sama si zabezpečiť také pravidelné príjmy, z ktorých by uspokojovala svoje základné životné potreby, a preto sú obaja rodičia povinní tieto potreby dieťaťa zabezpečiť, či už po stránke hmotnej alebo mentálnej. V takomto prípade nemožno hovoriť o podporovaní pasivity, či odkázanosti už dospelého človeka, ale o umožnení mu pripraviť sa na výkon svojho budúceho povolania štúdiom a vytvorení mu podmienok vhodných pre štúdium. Povinný z vyživovacej povinnosti taktiež nemôže uprednostňovať potreby svojej najmladšej dcéry C. nad potreby plnoletej I.. Povinného viaže rovnaká vyživovacia povinnosť voči všetkým jeho deťom bez ohľadu na to, či sú maloletými alebo plnoletými. Rozhodujúcim kritériom je, že ani plnoletá K. nie je schopná sama sa živiť.“ (rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12CoP/2/2021, zo dňa 23.02.2021). Rovnako nemá oporu v zákone ani úvaha povinného smerujúca k zníženiu jeho podielu na výživnom o čiastku, ktorou matka prispieva nad rámec jej podielu vypočítaného súdom prvej inštancie na pravidelné odôvodnené potreby oprávnenej.

30. Odvolací súd sa ďalej nestotožňuje s námietkou, že súd prvej inštancie nezohľadnil životnú úroveň matky oprávnenej, pretože súd prvej inštancie riadne ustálil, že matka bola zamestnaná s pravidelným priemerným čistým príjmom v sume 901,73 eur a poskytovala oprávnenej výživné v sume 350 eur. Oprávnenej taktiež prispievala občasnými nákupmi a spolu s manželom, ktorý ani nemá vyživovaciu povinnosť voči oprávnenej, jej uhrádzali väčšie výdavky (špecifikované vyššie). Manžel matky oprávnenej bol zamestnaný. Návrh plnoletého dieťaťa vo veci určenia, resp. zvýšenia výživného smeruje proti tomu rodičovi, ktorý si dobrovoľne neplní svoju vyživovaciu povinnosť v zodpovedajúcej výške. Pokiaľ teda súd prvej inštancie zaviazal povinného k úhrade aspoň 1 bežných odôvodnených výdavkov oprávnenej, postupoval správne, pretože jeho príjem a životná úroveň mu to umožňujú. Povinný sa totiž na rozdiel od matky nepodieľa na zvyšovaní životnej úrovne oprávnenej nad rámec jej bežných potrieb.

31. Námietky povinného procesného charakteru, že súd prvej inštancie v priebehu konania ani neuviedol, na ktoré výdavky nebude prihliadať, že mu nebola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť protistrane a zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním, odvolací súd vyhodnotil ako neopodstatnené. Všetci účastníci mali možnosť sa vyjadriť k výdavkom oprávnenej a povinného, jednak kedykoľvek v priebehu konania písomne a ústne na dvoch nariadených pojednávaniach, mali možnosť klásť otázky počas výsluchu oprávnenej a povinného. Súd prvej inštancie, tak ako to vyplýva z obsahu zápisnice z pojednávania dňa 24.06.2021, vec predbežne posúdil v súlade s § 181 CSP. Následne umožnil účastníkom zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu a právnej stránke veci. Po poučení podľa § 154 CSP účastníci nemali žiadne ďalšie návrhy na doplnenia dokazovania. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval v súlade s ústavným právom na súdnu ochranu a procesnými predpismi (CMP a CSP) a ani túto námietku odvolací súd nepovažuje za dôvodnú.

32. Odvolací súd sa teda stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že výživné vo výške 250 eur mesačne percentuálne predstavuje približne 15 % z príjmu odporcu, ktorý súd prvej inštancie ustálil v sume 1.752 eur mesačne, teda je na úrovni pod dolnou hranicou rozpätia pre určenie výšky výživného (20-30 %), čo zohľadňuje aj ďalšie dve vyživovacie povinnosti povinného a zároveň jeho schopnosti a možnosti. Rovnako, aj odvolací súd považuje za podstatnú okolnosť, že povinný neprispieva na oprávnenú žiadnym iným spôsobom ako súdom určeným výživným.

33. Ďalšie odvolacie argumenty odvolateľa odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

34. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP, vrátane výroku o zročnom výživnom od podania návrhu do vyhlásenia rozsudku a o trovách konania.

35. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

36. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).